ماۋزېدۇڭنىڭ ئۇيغۇر دېھقانلارغا يازغان خېتى

جۇيا گوۋى

يولداش ماۋزېدۇڭ جۇڭگو دېھقانلىرىنى ئىنتايىن چوڭقۇر چۈشىنەتتى، قىزغىن سۆيەتتى، غەمخورلۇق قىلاتتى. دۆلەت قۇرۇلغاندىن كېيىن، ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتكەنىدى: ئىنقىلابتا دېھقانلارنىڭ ياردىمى بىلەن غەلىبە قىلدۇق. دۆلەتنى سانائەتلەشتۈرۈشتىمۇ دېھقانلارنىڭ ياردىمىسىز غەلىبە قىلغىلى بولمايدۇ. دېھقانلار ـ جۇڭگو ئىنقىلابى ۋە قۇرۇلۇشىدىكى ئاساسىي كۈچ، ئۇلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرىمىز دەيدىكەنمىز، ئۇلارنى چوقۇم فېئودال، پومېشچىكلار سىنىپىنىڭ ئېزىشىدىن ئازاد قىلىشىمىز كېرەك. ئۇ مۇنداق دېگەنىدى: يەر تۈزۈمىنى ئۆزگەرتىش ـ كېسىل ئىسلاھ قىلىش جۇڭگو ئىنقىلابىنىڭ ھازىرقى باسقۇچتىكى ئاساسلىق ۋەزىپىسى.

شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن كېيىن ماۋزېدۇڭنىڭ كۆرسەتمىسىگە ئاساسەن خەلق دېموكراتىيىسى دىكتاتۇرىسىنى مۇستەھكەملەش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، خەلق ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن يەر ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىلىپ، ھەر مىللەت دېھقانلىرى پومېشچىكلار سىنىپىنىڭ ئاسارىتىدىن ئازاد قىلىندى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، 1951-يىلى 9-ئايدىن باشلاپ ئىجارە ھەققىنى كېمەيتىش، زومىگەرلەرگە قارشى تۇرۇش ھەرىكىتى باشلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەر ئىسلاھاتى ھەرىكىتىگە تەييارلىق قىلىندى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭ بيۇروسى 1951-يىلى 10-ئايدىن 1952-يىلى 2-ئايغىچە قىسمەن ناھىيىلەردە يەر ئىسلاھاتى خىزمىتىنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويدى. جەنۇبىي شىنجاڭدا پاختەكلە يېزىسى يەر ئىسلاھاتى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلىدىغان يېزا قىلىپ تاللاندى. يەر ئىسلاھاتى ئېلىپ بېرىلىشتىن بۇرۇن بۇ يېزىدىكى 144 ئائىلىلىك نامرات دېھقاننىڭ ھەر بىرىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئىككى پۇڭ بەش لىدىن يەر توغرا كېلەتتى، 226 ئائىلە يالانما دېھقاننىڭ بىر پۇڭ يېرىمۇ يوق ئىدى. ئۇلار يىلبويى مەدىكارچىلىق قىلىپ تىرىكچىلىك قىلاتتى. ئۇلار ئۇزاق مۇددەت پومېشچىك، بايلارنىڭ ئېزىشىغا ئۇچراپ، پومېشچىكلار سىنىپىنىڭ فېئودال يەر مۈلۈكچىلىكىنىڭ ئاسارىتىدىن قۇتۇلۇشنى ئارزۇ قىلىپ كەلگەنىدى. پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلار پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ رەھبەرلىكىدە بىر نەچچە ئاي يەر ئىسلاھاتى كۈرىشىنى ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق، 1952-يىلى 3-ئايدا يەر ئىسلاھاتىنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش خىزمىتىنى غەلىبىلىك تاماملىدى. ئۇلار جەمەتتىن ھەل قىلىپ بېرىلدى. قەد كۆتەرگەن ئۇيغۇر دېھقانلىرى شۇ چاغدا يەرگە ئىگە بولۇپ، چەكسىز شادلانغانىدى. ئۇلار راھەتكە ئېرىشكەندە شاپائەتچىسىنى ئۇنتۇپ قالمىدى. پارتىيىگە، رەئىس ماۋزېدۇڭغا رەھمەت ئېيتتى. رەئىس ماۋزېدۇڭغا بولغان مىننەتدارلىقىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن شۇ يىلى 3-ئاينىڭ 23-كۈنى يېزا بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن يەر ئىسلاھاتىنىڭ غەلىبىسىنى تەبرىكلەش يىغىنىغا قاتناشقان بارلىق دېھقانلار رەئىس ماۋزېدۇڭغا داستان شەكلىدە يېزىلغان بىر پارچە سالام خېتىنى بىردەك ماقۇللىدى.

شىنجاڭدىكى قەد كۆتەرگەن ھەر مىللەت دېھقانلىرىنىڭ كوممۇنىستىك پارتىيە ۋە رەئىس ماۋزېدۇڭغا بولغان چەكسىز قىزغىن مۇھەببىتى بىلەن يېزىلغان بۇ خەت بىپايان چۆل-جەزىرىلەردىن، كۆز يەتكۈسىز ئوتلاقلاردىن ئۆتۈپ جۇڭنەنخەيگە يېتىپ باردى. يولداش ماۋزېدۇڭ خەتنى تاپشۇرۇپ ئېلىپ ناھايىتى خۇشال بولدى. ئۇ ئەينى چاغدىكى مەركىزىي خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يولداش سەيپىدىن ئەزىزدىن شىنجاڭنىڭ يەر ئىسلاھاتى خىزمىتىنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، ئۇنىڭ پىكرىگە ئاساسەن شۇ يىلى 8-ئاينىڭ 30-كۈنى پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلارغا جاۋاب خەت يازدى. يولداش ماۋزېدۇڭ سەيپىدىن ئەزىزگە خەتنى پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشنى ھاۋالە قىلدى. بۇ خەتتە مۇنداق يېزىلغان: «3-ئايدا يەر ئىسلاھاتىنىڭ غەلىبىسىنى تەبرىكلىگەن ۋاقتىڭلاردا ماڭا خەت يازغانلىقىڭلارغا رەھمەت ئېيتىمەن. سىلەر پومېشچىكلار سىنىپىنىڭ فېئودال يەر ئىگىدارلىق تۈزۈمىنى ئاغدۇرۇپ تاشلاپ ئازاد بولدۇڭلار، سىلەرنىڭ ۋەتەننى سۆيۈپ، مول ھوسۇل ئېلىش [illegible] ئىلھامدا تېخىمۇ ئىشلەپچىقىرىشنى [illegible] تىرىشىپ ئىشلەپ، ماددىي تۇرمۇشۇڭلارنى ياخشىلىشىڭلارنى، مۇشۇ ئاساستا مەدەنىيەت سەۋىيەڭلارنى ئۆستۈرۈشۈڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.»

يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلارغا يازغان خېتى 10-ئاينىڭ 15-كۈنى قەشقەرگە يېتىپ بارغانىدى، شۇ كۈنى ج ك پ قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى دەرھال كادىر ئاجرىتىپ، پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلارغا بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزدى. يېزا كادىرلىرى بۇ خۇش خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، يېزا، كەنت كادىرلىرىنى يىغىپ، يىغىنغا تەبرىكلەش يىغىنى يىغىلدى. تەبرىكلەش يىغىنىدا ج ك پ قەشقەر كونىشەھەر ناھىيىلىك پارتكومىنىڭ شۇجىسى رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ جاۋاب خېتىنى ئوقۇغاندا، پۈتۈن مەيداندا ئۇزۇنغا سوزۇلغان گۈلدۈراس ئالقىش سادالىرى ياڭرىدى. پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلار بەس-بەستە سەھنىگە چىقىپ، شۇ يىلى ئالغان ھوسۇلى ۋە بەختلىك تۇرمۇشى ئۈستىدە سۆزلەشتى. ئۇلار رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ سەممىي غەمخورلۇقىغا چىن دىلىدىن رەھمەت ئېيتىشتى ھەمدە رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ ئۈمىدى ۋە تەلەپلىرىنى ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن ئورۇندايدىغانلىقلىرىنى بىلدۈردى.

يولداش ماۋزېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 100 يىللىقى خاتىرىلىنىۋاتقان بۇ كۈنلەردە، بۇنىڭدىن 41 يىل ئىلگىرى رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت دېھقانلىرىغا غەمخورلۇق قىلغانلىقىدەك بۇ ئىشلارنى ئەسلىسەك، تولىمۇ يېقىملىق تۇيۇلىدۇ. سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش مەزگىلىدە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ قەدىمىنى تېخىمۇ تېزلىتىپ، يېزا ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىپ، ئاز سانلىق مىللەت ئىگىلىكىنى تىرىشىپ يۈكسەلدۈرۈشىمىز، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشىمىز، ھەر مىللەت دېھقانلىرىنىڭ ماددىي ۋە مەدەنىيەت سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ جاۋاب خېتىدە ئوتتۇرىغا قويۇلغان ئۈمىدلىرىنى يەنىمۇ ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىشىمىز كېرەك.

شىپ بىن ۋە ئۇنىڭ «شىنجاڭغا ساياھەت» ناملىق كىتابى

غوجائەخمەت يۇنۇس

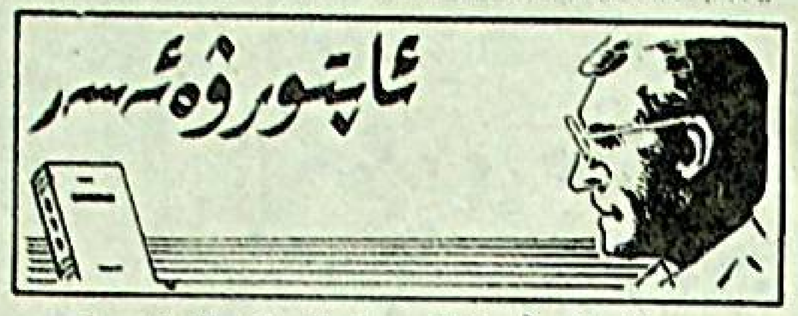

شىنجاڭنىڭ يەر كۆلىمى كەڭ، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەر تۈزۈلۈشىمۇ مۇرەككەپ، شۇڭلاشقا قاتناش شارائىتى ئازادلىقنىڭ ئالدىدىكىدىن زور دەرىجىدە ياخشىلانغان بۈگۈنكى كۈندىمۇ شىنجاڭنى ئۇ بېشىدىن بۇ بېشىغىچە ئايلىنىپ چىققان ئادەم كۆپ ئەمەس. سەپەر داۋامىدا جايلارنىڭ ھەر جەھەتتىكى ئەھۋالىنى تەپسىلىي ئىگىلەپ، ئىگىلىگەن ئەھۋاللاردىن تەپسىلىي خاتىرە قالدۇرۇپ، كىتاب يېزىپ چىققانلار تېخىمۇ كەم. مۇنداق ئىشنى مۇشۇ ئەسىرنىڭ باشلىرىدا، شىنجاڭدا ئات - ئۇلاغ ۋە ئۇلاغ ھارۋىسىدىن باشقا قاتناش قورالى بولمىغان شارائىتتا شىپ بىن ئىسىملىك بىر ئادەم قىلغان.

شىپ بىن، تەخەللۇسى شياۋجۇڭ بولۇپ، خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ خېڭياڭ دېگەن يېرىدىن. ئۇ خۇنەندە ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، ياپونىيىگە بېرىپ ئوقۇغان، 1916 - يىلى 8 - ئايدا خۇنەن دۇجۇن (گېنېرال - گۇبېرناتور) مەھكىمىسىدە ئىشلەۋاتقان شىپ بىن شىمالىي مىلىتارىستلار ھۆكۈمىتى مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ پەرمانى بويىچە مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ئەزاسى سالاھىيىتى بىلەن شىنجاڭنىڭ مالىيە ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشكە كەلگەن. ئۇنىڭ شىنجاڭغا قىلغان 14 ئايلىق سەپىرى ئەنە شۇنداق باشلانغان. ئۇ 1916 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى چاڭشادىن يولغا چىققان، 1917 - يىلى 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى بېيجىڭغا قايتىپ بارغان. ئۇ بۇ سەپىرىدە جەمئىي 23 مىڭ كىلومېتىردىن ئۇشۇق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتكەن. «شىنجاڭغا ساياھەت» ناملىق كىتاب ئۇنىڭ ئەنە شۇ سەپىرىنىڭ مەھسۇلى. شىپ بىن شىنجاڭ تەۋەسىدە بولغان توققۇز ئايغا يېقىن ۋاقىت ئىچىدە جەمئىي 8337.5 كىلومېتىر مۇساپىنى بېسىپ ئۆتكەن. شىپ بىن شىنجاڭغا كەلگەن مەزگىلدە، شىنجاڭ تەۋەسىدە ناھىيە دەرىجىلىك ئورۇندىن 43 ى بار ئىدى (بۇنىڭ ئىچىدە 40 ى ناھىيە)، شىپ بىن بۇنىڭ 38 ىگە بارغان.

شىپ بىن بۇ قېتىمقى سەپەر ئەھۋالىنى كۈندىلىك خاتىرە دەپتىرىگە ئۇدۇللۇق يېزىپ ماڭغان، ئۇنىڭ كۈندىلىك خاتىرىسىگە يىل، ئاي، كۈن، شۇ كۈندىكى ھاۋا كېلىماتى، بارغان جاينىڭ نامى، مۇساپىسى، جايلاشقان ئورنى، يەر شەكلى، ئاھالىسى، مىللەت تەركىبى، تارىخىي ئەھۋالى، بايلىق مەنبەسى، خەلقنىڭ ئۆرپ - ئادىتى، مالىيە ئەھۋالى، ئىقتىسادىي، تېرىلغۇ يەر كۆلىمى، يەر نامىنىڭ مەنىسى، تىل ئايرىمىسى، شۇ يەردىكى ئۆي-ئىمارەت، سېپىل، ساراي، ئىبادەتخانىلار، شۇ يەردە تۇرۇشلۇق قوشۇن ئەھۋالى، ھاۋا رايى، خەلق تۇرمۇشى، بېسىپ ئۆتۈلگەن قارلىق چوققا، ئوتلاق، قۇملۇق، بوستانلىق قاتارلىقلار تەپسىلىي يېزىلغان. شەھەر، بازار، راباتلارلا ئەمەس، يول بويىدىكى مەھەللە، قورۇق قاتارلىق ئۇششاق ئورۇنلارغىمۇ خاتىرىدىن ئورۇن بېرىلگەن.

شىپ بىن شىنجاڭغا كەلگەندە، ئالتاي شىنجاڭغا قارىماي مەركەزگە قارايتتى، شۇڭا ئۇ كۈندىلىك خاتىرىسى ئاساسىدا كىتاب يېزىشقا كىرىشكەندە، بۇ كىتابقا «شىنجاڭ، ئالتايغا ساياھەت» دەپ ماۋزۇ قويغان. كىتاب نەشر قىلىنىدىغان چاغدا، ئالتاي شىنجاڭغا قاراشلىق ۋىلايەتكە ئۆزگەرتىلگەن. شۇنىڭ بىلەن كىتاب نامى «شىنجاڭغا ساياھەت» كە ئۆزگەرتىلگەن.

شىپ بىننىڭ كۈندىلىك خاتىرىسى دەسلەپ «ئىبقىم مەسلىلىرى يېڭى گېزىتى» گە تولۇق تېكىستى بىلەن ئۇلاپ بېسىلغان، كېيىن «جۇغراپىيە ژۇرنىلى»، «شاڭخەي كەچلىك گېزىتى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللار كۆچۈرۈپ باسقان. سۇن جۇڭشەن ئەپەندى 1920 - يىل 7 - ئاينىڭ 26- كۈنى يازغان كىرىش سۆزىدە شىپ بىننىڭ بۇ

خەلقى 2 مىليوندىن ئۇشۇق، خەنزۇلار ئاران يىگىرمىدىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، ئۇيغۇرلار ئوندىن يەتتە قىسمىنى تەشكىل قىلىدۇ، ئۇلار قۇرئان ئوقۇيدۇ، خەنزۇچە كىتاب ئوقۇمايدۇ. شۇڭا مەھكىمە ئېلانلىرى خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە يېزىقلاردا تەڭ چىقىرىلىدۇ» (50- بەت). «شىنجاڭ ئۆلكىسىدە ئۇيغۇرلار يەرلىك ئاھالە بولۇپ، ئۆلكە ئاھالىسىنىڭ ئوندىن يەتتە، سەككىز قىسمىنى تەشكىل قىلىدۇ. موڭغۇل، قازاق، خەنزۇ، خۇيزۇلار ئوندىن ئىككى، ئۈچ قىسمىنى تەشكىل قىلىدۇ» (232 - بەت). قەشقەر كوناشەھەردىكى «ئۇيغۇر سودىگەرلەر ئىچىدە ئەڭ بايلىرى ھۆسەن باي بىلەن ئۆمەر باي بولۇپ، دەسمايىسى بىر نەچچە مىليون.» «ئۆمەربايىنىڭ پاختا زاۋۇتىنى كۆردۇق. كۆلىمى خېلى چوڭ بولۇپ، تۆت ماشىنىسى بار ئىكەن (ھازىر ئىككى ماشىنىسى ئىشلىتىلمەيتتۇ)، ماشىنىلار سۇ كۈچى بىلەن ماڭىدىكەن، ھەر بىر ماشىنا كۈنىگە 12 مىڭ جىڭ پاختا تازىلايدىكەن» (140 -، 143- بەتلەر).

يەكەندە «سەرەڭگە ياساش شىركىتىنى كۆردۇق. شىركەتنى پەيزاۋاتلىق تاش ئىسىملىك بىر ئۇيغۇر قۇرغانىكەن، جەمئىي پاي سوممىسى 50 مىڭ سەر كۆمۈش ئىكەن. تېخنىكى گېرمان بولۇپ، ھەممە ھوقۇق شۇنىڭ قولىدا ئىكەن...» (161 - بەت).

«خوتەننىڭ ھۈنەر - سەنئەت تەرەققىياتى شىنجاڭ بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە ئەڭ داڭلىقلىرى: 1. كىگىز، گىلەم، بۇنىڭ ئىچىدە گىلەم ھەممىدىن ئېسىل بولۇپ، گىلەم يىپەكتىن ۋە يۇڭدىن توقۇلىدۇ. بۇلارنى ئۇيغۇرلار قول بىلەن توقۇيدۇ، توقۇلۇشى بەكمۇ نەپىس ۋە كۆركەم... 2. شايى، ... 3. قەغەز...» (172 - بەت). كۆرەدىكى «مۇداپىئە مەھكىمىسى يېنىدا تەسىس قىلىنغان مەكتەپنى كۆردۇق. دەرسخانىسى ناھايىتى چوڭ ئىكەن، 180 - 190 ئوقۇغۇچىسى بار ئىكەن، بۇنىڭ بەشتىن ئىككىسى مانجۇ ئوقۇغۇچى، تۆتتىن بىرى قازاق ئوقۇغۇچى، بەشتىن بىرى خەنزۇ ئوقۇغۇچى، ئون نەچچىسى موڭغۇل ئوقۇغۇچى ئىكەن، ئۇيغۇر ئوقۇغۇچى يوق ئىكەن» (87 - بەت).

تارىخىي چەكلىمە ۋە باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن بۇ كىتاب بەزى خاتا كۆز قاراشلاردىن خالىي بولالمىغان. بۇنى بۇ كىتابنىڭ شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى 1990 - يىلى نەشر قىلغان خەنزۇچە نەشرىگە مۇقەددىمە ھېسابىدا قوشۇپ بېرىلگەن ماقالىدىكى مۇنۇ بىر ئابزاس بىلەن ئىزاھلاشقا بولىدۇ: «شىپ بىن ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىنى ئۇقمايتتى، ئۇنىڭ ئاڭلىغانلىرى، ئاساسەن، شۇ

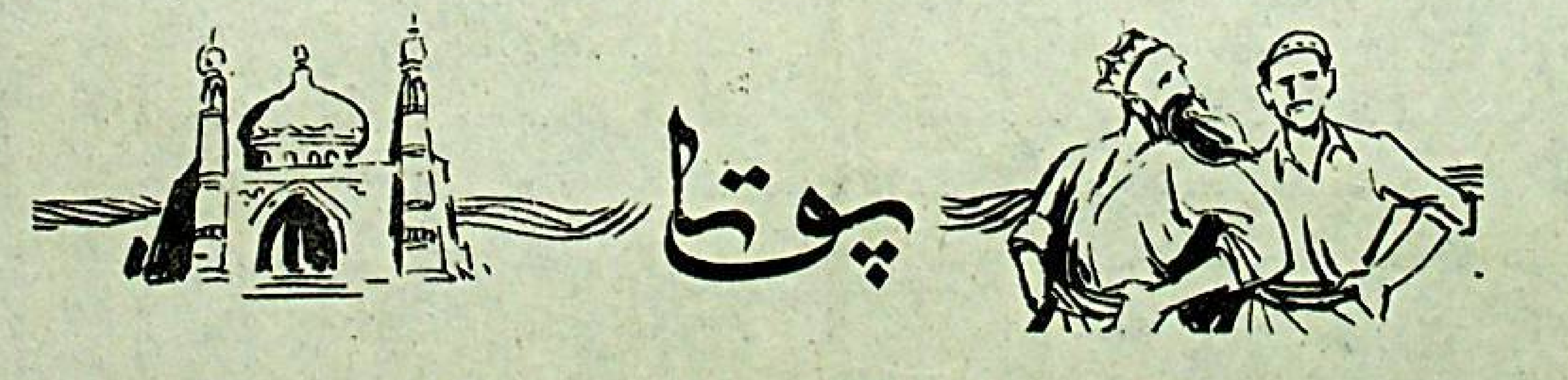

ئەنۋەر ھوشۇر

پوتا - بىر قىسىم تۈركىي مىللەتلەر، جۈملىدىن ئۇيغۇرلارنىڭ ئەنئەنىۋى كىيىم - كېچەك مەدەنىيىتىنى تەشكىل قىلغۇچى مۇھىم تەركىبلەرنىڭ بىرى. ئۇنىڭ ئۇيغۇرلارنىڭ كىيىم - كېچەك مەدەنىيىتىگە قاچاندىن باشلاپ سىڭىپ كىرگەنلىكى ھەققىدە ھازىرچە ئېنىق بىر نەرسە دېيەلمىسەكمۇ، ئۇيغۇرلارنىڭ يەكتەك، تونچى چاپان، جۇۋا قاتارلىق ئەنئەنىۋى كىيىملىرىدە تۈگمىنىڭ كەمدىن كەم ئىشلىتىلگەنلىكى، ھەتتا پەقەت ئىشلىتىلمىگەنلىكىگە ۋە «بېلىنى بەش يەردىن باغلىماق»

چارۋىچىلار بۇرۇن ئادەتتە ماللىرىغا ئوت - چۆپ ئەكىلىشكە ماڭغاندا ئورغاقلا ئېلىپ، قايتىش چېغىدا يىققان ئوت - چۆپلىرىنى پوتىغا ئوراپ ئېلىپ كېلەتتى.

4. كۈچ يىغىش رولىنى ئوينايدۇ. دېھقان- چارۋىچىلار ئادەتتە ئېغىر نەرسىلەرنى كۆتۈرگەندە ئاۋال بېلىدىكى پوتىنى ئوبدان چىڭىتىۋېتىپ ئاندىن كۆتۈرىدۇ. بۇنىڭ بىر تەرەپتىن كۈچنىڭ بەل قىسمىغا يىغىلىشىدا پايدىسى بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن بۆرەك ۋە سۆڭگى چىقىپ كېتىشتىن، شۇنداقلا بەل چىم بولۇپ كېتىشنىڭ ئالدىنى

يولغا قويۇش خىزمىتىنى غەلىبىلىك تاماملىدى. ئۇلار پومېشچىكلارنىڭ قولىدىن ئۆزلىرىگە تەۋە يەرلەرنى تارتىۋالدى. بۇ يېزا بويىچە دېھقانلارنىڭ ئومۇمىي سانىنىڭ 82 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدىغان كەمبەغەل، ئوتتۇرا دېھقانلارنىڭ ھەر بىرسىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئۈچ مو ئىككى پۇڭدىن - ئۈچ مو ئالتە پۇڭغىچە يەر بۆلۈپ بېرىلدى. كەمبەغەل، يالانما دېھقانلارنىڭ ئولتۇراق ئۆيى ۋە ئىشلەپچىقىرىش قوراللىرى ئاساسىي

يىغىپ، يىغىن ئېچىپ ئەتىسى تەبرىكلەش يىغىنى ئېچىشنى قارار قىلدى. شۇ كۈنى پۈتۈن كەنتتىكى دېھقانلار تەرەپ-تەرەپكە قاتراپ بۇ خۇش خەۋەرنى بىر-بىرىگە يەتكۈزۈشتى.

10-ئاينىڭ 16-كۈنى ئەمدىلا تاڭ يورۇشى بىلەن پاختەكلە يېزىسىدىكى دېھقانلار ياسىنىپ- تارىنىپ، تەنتەنىلىك بايرام ئۆتكۈزىدىغاندەك يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ ئالدىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ قورۇسىغا

ئىشلىتىلمىگەنلىكىگە ۋە «بېلىنى بەش يەردىن باغىماق» دېگەن تۇراقلىق ئىبارىنىڭ خەلقنىڭ ئېغىز تىلىدىكى ئومۇملىشىش ئەھۋالىغا قاراپ، ئۇنىڭ ناھايىتى قەدىمكى زامانلاردا بارلىققا كەلگەنلىكىنى پەرەز قىلالايمىز.

پوتىنىڭ ياسىلىشى

پوتىنىڭ ياسىلىشى ناھايىتى ئاددىي بولۇپ، بىرىيېرىم مېتىردىن ئىككى مېترغىچە بولغان ئەن رەختنى (ئىلگىرى ماتا ياكى شايى ئىشلىتىلەتتى، ھازىر ئاساسەن پاختا رەخت ئىشلىتىلىدۇ) بويىنى ئاساس قىلىپ، ئېنىگە بىر مۇشتەك ئەتراپىدا يىغىپ، بەل قىسمىغا چىگىۋالسىلا بولىدۇ.

پوتىنىڭ رولى

1. پوتا خورجۇن ياكى سومكىنىڭ رولىنى ئوينايتتى، يەنى مۇسايىسى قىسقىراق سەپەرگە ئاتلانغاندا ئالايتەن خورجۇن كۆتۈرۈۋالماي، ئازراق ئوزۇق - تۈلۈك ۋە باشقا نەرسە كېرەكلەرنى پوتىغا تۈگۈۋالسىلا بولاتتى.

2. لۆڭگە ياكى قول ياغلىقنىڭ ئورنىدا ئىشلىتىلگەن.

3. ئارغامچا ئورنىدىمۇ ئىشلىتىلگەن. دېھقان،

بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن بۆرەك ۋە سۆڭكى چېقىپ كېتىشتىن، شۇنداقلا بەل چىم بولۇپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا رولى چوڭ.

5. پوتا تۆگمىنىڭ رولىنى ئوينىغاندىن سىرت، يەنە ئورغاق، كەكە، ئېلىپ يۈرۈشكىمۇ قولايلىق.

6. پوتىدىن داستىخان ئورنىدا پايدىلانغىلىمۇ بولىدۇ، پوتا بۇرۇن ئۇيغۇر ئەرلەرنىڭ كىيىم - كېچەككىدە كەم بولسا بولمايدىغان تەركىب بولغاچقا، قەدىمدىن تارتىپ شان - شەرەپ ۋە باتۇرلۇقنىڭ سىمۋولى سۈپىتىدە ئۇلۇغلىنىپ كەلگەن. مەسىلەن: ئۇيغۇرلار ئارىسىدىكى ئات بەيگىسى، چېلىشىشتا ئۇتۇپ چىققان پالۋانلارغا شان - شەرەپ بەلگىسى سۈپىتىدە پوتا باغلايدىغان ئادەت ھېلىھەم مەۋجۇت.

نامىلىق مۇكاپاتلىق ماقالە

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى، شىنجاڭ ئىلمە توقۇلما ئىمپورت-ئېكسپورت شىركىتى، «شىنجاڭ گېزىتى» ئۇيغۇر مەخسۇس بەتلەر بۆلۈمى

كۈنى يازغان كىرىش سۆزىدە شىي بىننىڭ كىتابىغا ناھايىتى يۇقىرى باھا بەرگەن. شىي بىننىڭ كۈندىلىك خاتىرىسى 1923 - يىلى 4 - ئايدا شاڭخەي جۇڭخۇا كىتابخانىسى تەرىپىدىن كىتابچە قىلىنىپ نەشر قىلىنغان. بۇ كىتاب 1936 - يىلى 4 - ئايغىچە بولغان 13 يىل ئىچىدە توققۇز قېتىم قايتا نەشر قىلىنغان. كىتاب جەمئىي 20 بابقا بۆلۈنگەن، ھەجىمى خەنزۇچە خەت ھېسابىدا 320 مىڭ خەتتىن ئاشىدۇ.

بۇ كىتابتا ئەكس ئەتتۈرۈلگەن ئەھۋاللار دائىرىسىنىڭ كەڭلىكى، مەزمۇنىنىڭ موللۇقى، قىلىنغان مۇھاكىمىنىڭ چوڭقۇرلۇقى غەربىي يۇرتقا قىلىنغان باشقا ساياھەت خاتىرىلىرىنى بېسىپ چۈشىدۇ. كىتابتا بايان قىلىنغان شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى ۋە جايلارنىڭ ئەھۋالىغا دائىر سانلىق مەلۇماتلار ئىنتايىن ۋاقىتلىق ئەھۋالنى چۈشىنىشىمىزدە قىممەتلىك ئاساس بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭدىن بۇ كىتابنى بىز نەرچچە تۈزۈنندە ئېلىپ تۇتقىلى: «شىنجاڭ ئۆلكىسىنىڭ

تىلىنى ئۆگىنىۋېتىپ، ئۇنىڭ ئاتالغۇلىرى، ئاساسەن، شۇ يەردىكى خەنزۇلار تونۇشتۇرغان ئەھۋاللار ئىدى. سۆزلەپ بەرگۈچىنىڭ پوزىتسىيىسى، نىيىتى دەپ نىمىسلىكى، كۆپ ھاللاردا ئۇنىڭ ئەسلى ماھىيىتى ئۆزگەرتىۋېتىشى مۇمكىن... شىي بىن باشقا مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە ئوبدان قىزىققاچقا، ئاڭلىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى خاتىرىلىۋالغان، بۇنىڭدا ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولمىغان بەزى ئەھۋاللارنىڭ خاتىرىلىنىپ قىلىنىشىدىن خالى بولالمىغان» (مۇقەددىمە 10 - بەت).

شىي بىن 1922 - يىلدىن 1923 - يىلىغىچە مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىشى بويىچە يۈننەنگە بېرىپ مالىيە ئەھۋالىنى تەكشۈرگەن ۋە «يۈننەنگە ساياھەت» دېگەن كىتابنى يېزىپ چىققان. شىي بىن 30 - يىللارنىڭ بېشىدا قۇرۇقلۇق، دېڭىز، ھاۋا ئارمىيىسى ئەمچەك كومىتېتىنىڭ ئىشلەمچى تەيىنلەنگەن، ئۇنىڭ بۇ ئىككى ساياھەت خاتىرىسىدىن سىرت، «مىنگو ھۆكۈمەت پارتىيە تارىخى»، «دۆلەت مۇداپىئەسى ۋە دىپلوماتىيە قانۇنى» قاتارلىق كىتابلىرى بار. شىي بىننىڭ ئىسمى 1931 - يىلى نەشر قىلىنغان «زامانىمىزدىكى جۇڭگولۇق مەشھۇر كىشىلەر» دېگەن كىتابتا كىرگۈزۈلگەن. ئۇ ئازادلىقتىن ھارپىسىدا ۋاپات بولغان.

ئاساسىي قانۇنلاردىكى ئەڭ ...

△ بۇرژۇئازىيىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى ئاساسىي قانۇنى 17-ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئەنگلىيىدە مەيدانغا كەلگەن. بۇ قانۇن ئارقا-ئارقىدىن ئېلان قىلىنغان ئاساسىي قانۇن خاراكتېرىدىكى ھۆججەتلەردىن ۋە ئاساسىي قائىدىلىرىدىن تەركىب تاپقان بولغاچقا، ئۇ بەزىدە يېزىق بىلەن پۈتۈلمىگەن ئاساسىي قانۇن دەپ ئاتالغان. 1679-يىلدىكى «جىسمانىي جەھەتتىن قوغدىلىش قانۇنى» ئەنە شۇنىڭ مىسالى.

△ بۇرژۇئازىيىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى يېزىق بىلەن پۈتۈلگەن ئاساسىي قانۇنى 1787-يىلدىكى «ئامېرىكا قوشما شتاتلىرى ئاساسىي قانۇنى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ ئەڭ دەسلەپكى سوتسىيالىستىك ئاساسىي قانۇن سوۋېت ئوكتەبىر ئىنقىلابىنىڭ غەلىبىسىدىن كېيىن، 1918-يىلى تۈزۈلگەن «روسىيە سوتسىيالىستىك ئىتتىپاقداش سوۋېتلەر جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ تارىختى ئەڭ ئۇزۇن ئاساسىي قانۇن 1789-يىلى جاكارلىنىپ كۈچكە ئىگە بولغان ئامېرىكا ئاساسىي قانۇنى بولۇپ، ھازىرغا قەدەر 200 يىللىق تارىخقا ئىگە.

△ ئاساسىي قانۇنىنىڭ ئۆزگىرىش قېتىم سانى ئەڭ كۆپ بولغان دۆلەت فرانسىيە بولۇپ، 1791-يىلدىن 1852-يىلغىچە بولغان 61 يىلدا توققۇز ئاساسىي قانۇن ئېلان قىلىنغان. 1875-يىلى، 1946-يىلى ۋە 1958-يىلى يەنە ئايرىم-ئايرىم ھالدا يېڭى ئاساسىي قانۇنلارنى يولغا قويغان. ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقىنى فرانسىيە 5-جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنى.

△ ماددىلىرى ئەڭ كۆپ ئاساسىي قانۇن سابىق يۇگوسلاۋىيە سوتسىيالىستىك ئىتتىپاق جۇمھۇرىيىتىنىڭ 1974-يىلى ئېلان قىلىنغان ئاساسىي قانۇنى بولۇپ، جەمئىي 406 ماددىدىن تەركىب تاپقان.

△ ماددىلىرى ئەڭ ئاز ئاساسىي قانۇن ماۋرىتانىيىنىڭ 1978-يىلى ئېلان قىلىنغان ئاساسىي قانۇنى بولۇپ، ئاران 16 ماددىدىن تەركىب تاپقان.

△ دۆلىتىمىزنىڭ ئەڭ دەسلەپكى بۇرژۇئاچە ئاساسىي قانۇن خاراكتېرلىك ھۆججەت 1912- يىلى 3-ئاينىڭ 11-كۈنى ئېلان قىلىنغان «جۇڭخۇا مىنگونىڭ ۋاقىتلىق ئەھدى قانۇنى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ دۆلىتىمىز تارىخىدىكى ئەڭ دەسلەپكى يېزىق بىلەن پۈتۈلگەن ئاساسىي قانۇن 1923-يىلى 10-ئاينىڭ 10-كۈنى شىمالىي مىلىتارىست ساۋكۇن ھۆكۈمىتى ئېلان قىلغان «جۇڭخۇا مىنگونىڭ ئاساسىي قانۇنى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ ئېلىمىزدىكى ئەكسىيەتچىل ھۆكۈمران سىنىپلارنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ئاساسىي قانۇنى 1946- يىل 12-ئاينىڭ 25-كۈنى ماقۇللانغان «جۇڭخۇا مىنگونىڭ ئاساسىي قانۇنى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ مەملىكىتىمىزنىڭ تارىخىدا خەلقنىڭ مەنپەئىتىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان ئەڭ دەسلەپكى ئاساسىي قانۇن خاراكتېرىدىكى ھۆججەت 1933-يىل 11-ئاينىڭ 7-كۈنى ماقۇللىنىپ، 1934-يىل 1-ئايدا تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغان «جۇڭخۇا سوۋېت جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇن پروگراممىسى» بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

△ ئېلىمىزنىڭ ئەڭ دەسلەپكى سوتسىيالىزم تىپىدىكى رەسمىي ئاساسىي قانۇنى 1954-يىل 9-ئاينىڭ 28-كۈنى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 1-قۇرۇلتىيىدا ماقۇللىنىپ ئېلان قىلىنغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنى» (4-ماي ئاساسىي قانۇنى) بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

باۋۇدۇن ھەسەن (ت)

گۈزەل سايپان ئارىلى

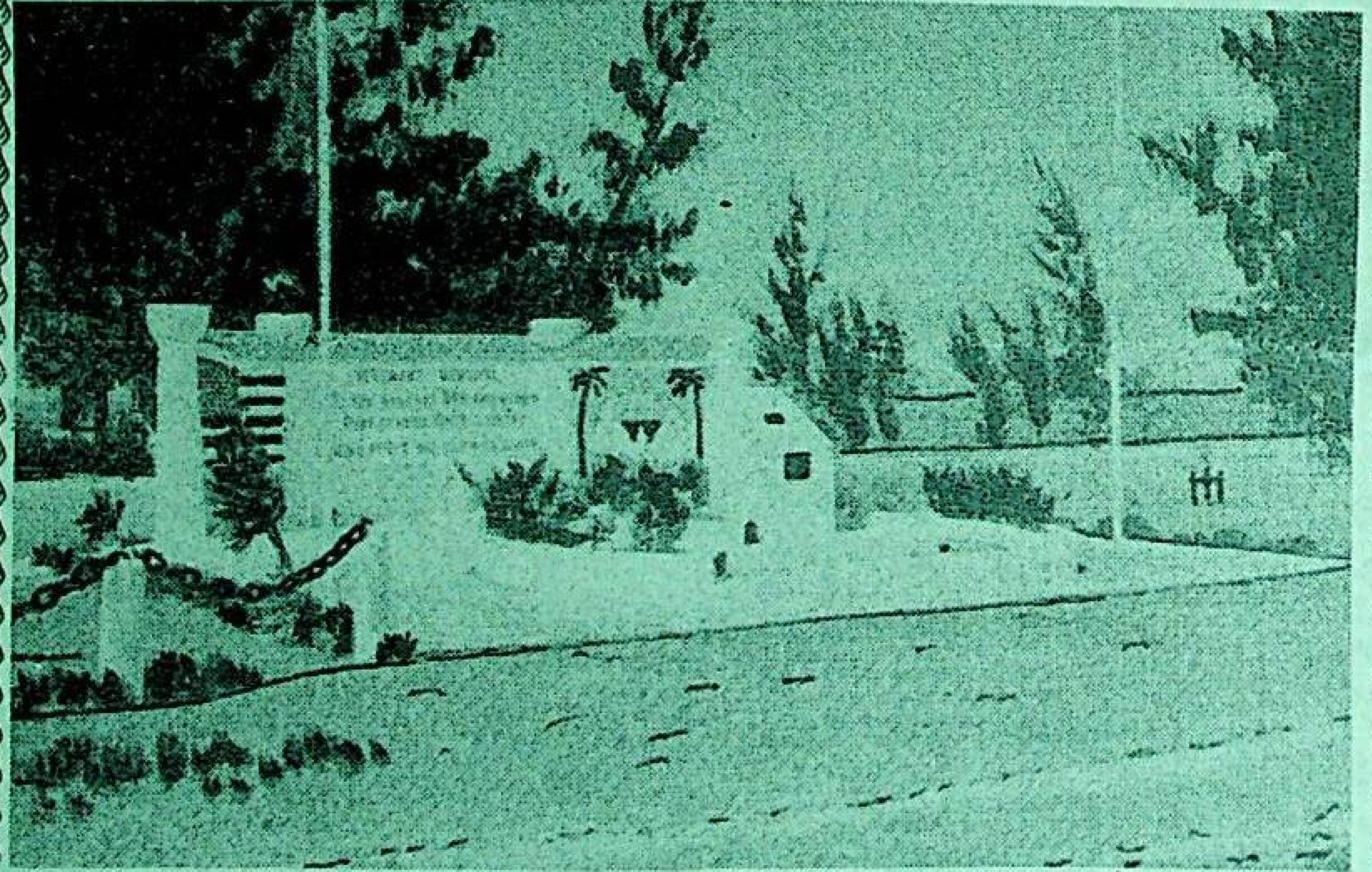

دۇنياۋى كۆچمەنلەر دولقۇنىدا غەربىي تىنچ ئوكياندىكى بىر كىچىك ئارال – سايپان ئارىلى بارغانسېرى كىشىلەرنى جەلپ قىلىشقا باشلىدى.

سايپان ئارىلى شىمالىي مارىيانا ئەركىن فېدېراتسىيىسىنىڭ مەركىزى. 1521-يىلى، پورتۇگالىيىلىك دېڭىزچى ماگىللان يەر شارىنى ئايلىنىپ چىقىش سەپىرىدە بۇ ئارالنى بايقاپ قالغان. 1565-يىلى بۇ ئارال ئىسپانىيىنىڭ مۇستەملىكىسىگە ئايلانغان. 1898-يىلى ئامېرىكا - ئىسپانىيە ئۇرۇشىدىن كېيىن، ئىسپانىيە بۇ ئارالنى گېرمانىيىگە سېتىۋەتكەن. ئىككىنچى يىلى گېرمانىيە لودوروۋ بەندىسىنى بۇ ئارالنىڭ باش ۋالىيلىكىگە ئەۋەتكەن. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن گېرمانلار قەھۋە، كوكوس ئۆستۇرۇش، تېرىش تېخنىكىسىنى يەرلىكلەرگە ئۆگىتىپ، سايپان ئارىلىنى پەيدىنپەي بېيىتقان. بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدا ياپون باسقۇنچىلىرى سايپان ئارىلىنى بېسىۋالغان ھەمدە بۇ ئارالدا دوختۇرخانا، تاشيول، پورت قاتارلىق ئەسلىھەلەرنى سالغان. مارىيانا تاقىم ئاراللىرى 2-دۇنيا ئۇرۇشىدا ئامېرىكا بىلەن ياپونىيىنىڭ كەسكىن تالاش-تارتىش قىلىدىغان جەڭ مەيدانىغا ئايلىنىپ قالغان. شۇنىڭ بىلەن سايپان ئارىلىدىكى جەڭ تېخىمۇ كەسكىنلىشىپ كەتكەن. بۇ كىچىك ئارالنىڭ ھەممىلا يېرىدە ئەينى ۋاقىتتىكى ئۇرۇشنىڭ ئىزنالىرىنى كۆرگىلى بولىدۇ. 1947-يىلى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى مارىيانا تاقىم ئاراللىرىنى ئامېرىكىنىڭ باشقۇرۇشىغا ھاۋالە قىلغان. سايپان ئارىلى 1962-يىلى ھاۋالە بويىچە باشقۇرۇش ئورنىنىڭ مەركىزى قىلىپ بېكىتىلگەن. 1975-يىلى شىمالىي مارىيانا ئامېرىكا بىلەن «ئەركىن فېدېراتسىيە شەرتنامىسى» ئىمزالىغان. 1986-يىلى 11-ئايدا ئامېرىكا زۇڭتۇڭى بۇ تاقىم ئاراللىرىنى ئامېرىكىنىڭ بىر ئەركىن فېدېراتسىيىسى دەپ جاكارلىغان.

سايپان ئارىلىنىڭ ھاۋاسى مۆتىدىل، ئادەمگە يېقىشلىق. كۆپكۆك دېڭىز سۈيى بىلەن ساپسېرىق قۇملۇق بىرىكىپ ئاجايىپ گۈزەل مەنزىرە ھاسىل قىلغان. بۇ ئارال كېيىنرەك ئېچىلغاچقا، ئېگىز تاغ، قېلىن ئورمانلىقتىكى يەرلىك ئاھالىلەر ئۆزلىرىنىڭ ئەسلىدىكى تۇرمۇش ئادىتىنى ساقلاپ كەلگەن. ساياھەتچىلەرگە نىسبەتەن ئېيتقاندا، بۇ بىر ئۆزگىچە مەنزىرە. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان سايپان ئارىلىنىڭ ساياھەتچىلىك ئىشلىرى ئۈزلۈكسىز تەرەققىي قىلىپ، بۇ يەرگە قولغا چىققۇدەك ئىقتىسادىي كىرىم ئېلىپ كەلدى.

سايپان ئارىلىنىڭ ئاھالىسى 20 مىڭغىمۇ يەتمەيدۇ. ئۇلارنىڭ نۇرغۇنى يەرلىكلەر ۋە ياۋروپا- ئاسىيالىقلاردىن بولغان شالغۇتلار. شىمالىي مارىيانا تاقىم ئاراللىرىدىكى ئاھالىلەرنىڭ 85 پىرسەنتى سايپان ئارىلىدا ئولتۇرىدۇ. ئاسىيا كۆچمەنلىرىنىڭ بۇ ئارالغا قەدەم بېسىشى بىلەن يەرلىك ئاھالىلەر تەركىبىدە خېلى زور ئۆزگىرىش بولدى. ھازىر بۇ ئارالدا زامانىۋى ئەسلىھەلەر كۆپەيدى. ھەشەمەتلىك رېستورانلار ئارقا-ئارقىدىن قەد كۆتۈردى. دېڭىز ساھىلىدە گولف توپ مەيدانىمۇ بارلىققا كەلدى. تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، رادىئو ئىستانسىلىرى كەينى-كەينىدىن قۇرۇلدى. ھۆكۈمەت يەنە خەلقئارا ئايرودروم ۋە زامانىۋى پورتلارنى سالدى. كۆچمەنلەرنىڭ بۇ يەرگە كۆپلەپ كېلىشىگە ئەگىشىپ، سايپان ئارىلى تېز ئاۋاتلاشماقتا.

⌂ سۈرەتتە: سايپان ئارىلىدىكى ھەربىي سەپتىن قايتقان ئەسكەرلەر خاتىرە تېشى.

ئازاد (ت)

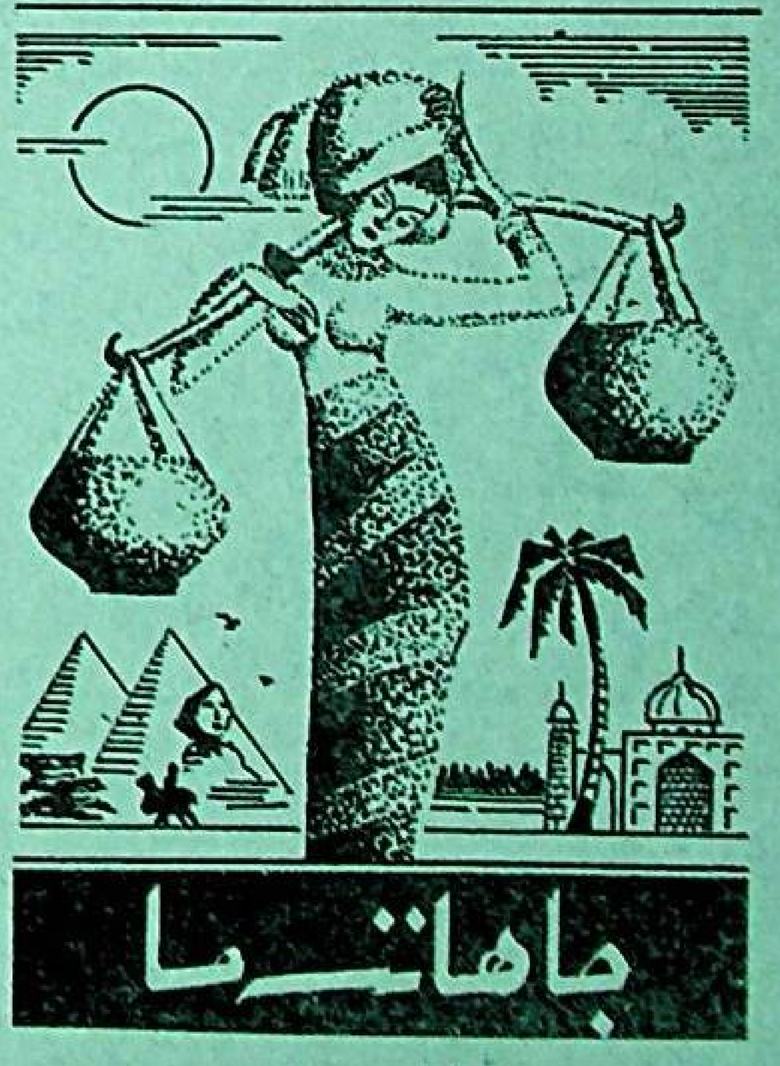

497 - سان

جياڭ زېمىن خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18- سېنتەبر تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن «خەلق» سارىيىدا «بازار ئىگىلىكى ۋە جۇڭگو» خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان چەت ئەل ۋەكىللىرى، خەلقئارا تەشكىلات ۋەكىللىرى ۋە تەيۋەن ۋەكىللىرى بىلەن كۆرۈشتى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: ئۆتكەن يىل 10- ئايدا چاقىرىلغان ج ك پ 14- قۇرۇلتىيى ۋە بۇ يىل 3- ئايدا چاقىرىلغان 8- نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1- يىغىنىدا جۇڭگونىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى بەرپا قىلىش نىشانى بەلگىلەندى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىرلا خىل پىلانلىق ئىگىلىك تۈزۈلمىسىدىن بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىگە ئۆتۈش جەريانىدا تەتقىق قىلىش ۋە ھەل قىلىش زۆرۈر بولغان بىر مۇنچە مەسىلىلەر بار. ئۇ مۇنداق دېدى: «بازار ئىگىلىكى ۋە جۇڭگو»دىن ئىبارەت مۇنداق خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىنى چاقىرىش «ئىنتايىن پايدىلىق»، جۇڭگو ۋە چەت ئەل مۇتەخەسسىسلىرىنىڭ بۇ قېتىمقى يىغىندا ئوتتۇرىغا قويغان قاراشلىرى جۇڭگونىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىيىتىنى بەرپا قىلىشنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە پايدىلىق.

ئامېرىكا پېنسىلۋانىيە داشۆسىنىڭ نوبېل ئىقتىسادشۇناسلىق مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن پروفېسسورى لاۋرېنس كرايىن مۇنداق دېدى: سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ بىر خىل ئەندىزىسى، بەزى دۆلەتلەرنىڭ مەركەز پىلانلىق ئىگىلىكىدىن بازار ئىگىلىكىگە ئۆتۈشتە قوللانغان «تولغاق بىلەن داۋالاش» ئۇسۇلى ئۈنۈم بەرمىدى، ۋە ھالەنكى، جۇڭگو قوللانغان تەدرىجىي ئىلگىرىلەش ئۇسۇلى خېلى قانائەتلىنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى.

ئىككى سائەتتىن كۆپرەك داۋام قىلغان كۆرۈشۈشتە ئامېرىكا چىكاگو داشۆسىنىڭ نوبېل ئىقتىسادشۇناسلىق مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن پروفېسسورى مودون مىل، كورېيىنىڭ سابىق مۇئاۋىن زۇڭلىسى، كورېيە مەركىزىي بانكىسىنىڭ مەسلىھەتچىسى جاۋچۇن ۋە ئامېرىكا ستانفورد داشۆسىنىڭ پروفېسسورى لىيۇزۇنيى قاتارلىق ئون نەچچە ئەربابمۇ جۇڭگونىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى توغرىسىدىكى قاراشلىرىنى بايان قىلدى.

تۆت كۈن داۋام قىلدىغان «بازار ئىگىلىكى ۋە جۇڭگو» خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىنى دۆلەت تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى، دۆلەت چەت ئەل مۇتەخەسسىسلىرى ئىدارىسى ۋە جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن، مۇشۇ ئاينىڭ 18- كۈنى چۈشتىن بۇرۇن بېيجىڭدا ئېچىلغانىدى.

جياڭ زېمىن 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى «بازار ئىگىلىكى ۋە جۇڭگو» خەلقئارا مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتنىشىۋاتقان چەت ئەللىك مۇتەخەسسىس ۋە ئالىملار بىلەن كۆرۈشتى.

سۈرەتتە: ئوڭدىن 1 - كىشى نوبېل ئىقتىسادشۇناسلىق مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن، دۇنيا بويىچە ئاتاقلىق ئىقتىسادشۇناس، پېنسىلۋانىيە داشۆسىنىڭ پروفېسسورى كرايىن.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

لى پېڭ، جۇرۇڭجى، چياۋشى ماۋرىتانىيە زۇڭتۇڭى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18- سېنتەبر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى جۇلىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن دياۋيۈيتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا زىيارەتكە كەلگەن ماۋرىتانىيە زۇڭتۇڭى ماۋىيە ئورد سىد ئەخمەد تايا ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى بىلەن كۆرۈشتى.

لى پېڭ تايا زۇڭتۇڭنىڭ زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالدى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو دۆلەتلەرنى چوڭ - كىچىك، دەپ ئايرىمايدۇ، ھەممىسى خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ بىر ئەزاسى، ھەممىسى خەلقئارا جەمئىيەتكە تۆھپە قوشالايدۇ، دەپ قارايدۇ.

تايا جۇڭگودا زىيارەتتە بولغانلىقىدىن ناھايىتى خۇشال بولدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ماۋرىتانىيە جۇڭگونى ئىنتايىن ھۆرمەتلەيدۇ، ئىككى دۆلەتنىڭ مۇناسىۋىتى ناھايىتى ياخشى، ئىككى تەرەپنىڭ ھەمكارلىقىمۇ ناھايىتى ياخشى، بۇنىڭدىن كېيىن ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تېخىمۇ ياخشى راۋاجلىنىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ئۇ جۇڭگونىڭ ماۋرىتانىيىگە ئىشەنگەنلىكىگە مىننەتدارلىق بىلدۈردى.

مۇشۇ ئاينىڭ 18- كۈنى چۈشتىن بۇرۇن گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى جۇرۇڭجىمۇ تايا زۇڭتۇڭ بىلەن كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 18- سېنتەبر تېلېگراممىسى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋېييۈەنجاڭى چياۋشى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن «خەلق» سارىيىدا زىيارەتكە كەلگەن ماۋرىتانىيە زۇڭتۇڭى ماۋىيە ئورد سىد ئەخمەد تايا بىلەن كۆرۈشكەندە، جۇڭگو بىلەن ماۋرىتانىيىنىڭ مۇناسىۋىتىنىڭ بارغانسېرى ياخشىلىنىدىغانلىقىغا ئىشەنگەنلىكىنى بىلدۈردى.

چياۋشى جۇڭگو بىلەن ماۋرىتانىيىنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىگە يۇقىرى باھا بەردى. ئۇ مۇنۇلارنى بىلدۈردى: جۇڭگو، ماۋرىتانىيە خەلقلىرى ئەنئەنىۋى دوستلۇقتا ئىكەن، ئىككى دۆلەت بىر بىرىگە ئىشىنىپ ۋە ياردەم بېرىپ كەلدى. ھەر قايسى ساھەلەرنىڭ ھەمكارلىقىدا كىشىنى مەمنۇن قىلىدىغان نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. ئۇ مۇنداق دېدى: دۆلەتلىرىمىزنىڭ مۇناسىۋىتى ناھايىتى ياخشى بولماقتا، بۇنىڭدىن كېيىن بارغانسېرى ياخشى بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. زۇڭتۇڭ جانابلىرىنىڭ زىيارىتى ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن كۈچلۈك تۈرتكىلىك رول ئوينايدۇ.

تايا زۇڭتۇڭ جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنىڭ ماۋرىتانىيە ۋەكىللەر ئۆمىكىنى قىزغىن قارشى ئالغانلىقىغا ۋە قىزغىن كۈتۈۋالغانلىقىغا مىننەتدارلىق بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: ماۋرىتانىيە بىلەن جۇڭگونىڭ مۇناسىۋىتى ئۇزاق تارىخقا ئىگە، ئىككى دۆلەتنىڭ دوستلۇق، ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىككى مەملىكەت خەلقىنىڭ ئارزۇسىغا ئۇيغۇن. ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى ناھايىتى ياخشى بولماقتا، بۇ قېتىمقى زىيارەت ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش، كۈچەيتىش ۋە ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ پۇرسىتى بولۇپ قالىدۇ.

چياۋشى يېقىندا پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى بىلەن ئىسرائىلىيىنىڭ بىر - بىرىنى ئېتىراپ قىلىدىغان كېلىشىم ئىمزالىغانلىقى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: بىز ئەرەب ئەللىرى ۋە ئوتتۇرا شەرق ۋەزىيىتىگە ناھايىتى كۆڭۈل بۆلۈپ كەلدۇق، پەلەستىن بىلەن ئىسرائىلىيىنىڭ كېلىشىم ھاسىل قىلغانلىقىنى قوللايمىز. مەن ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ئوتتۇرا شەرق مەسىلىسىنى ئومۇميۈزلۈك، ئادىل ھەل قىلىشنى ئۈمىد قىلىمەن ھەمدە ماۋرىتانىيىنىڭ بۇ جەھەتتە ئاكتىپ رول ئوينايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.

لى لەنچىڭ ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىش مەسىلىسى توغرىسىدا «ياۋروپا ۋاقتى» گېزىتى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، مونتې - كارلو، 18- سېنتەبر تېلېگراممىسى. ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىش بويىچە بېيجىڭ شەھىرى ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ پەخرى باشلىقى، مۇئاۋىن زۇڭلى لى لەنچىڭ بۈگۈن بۇ يەردە «ياۋروپا ۋاقتى» گېزىتى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئولىمپىكنىڭ مەقسىتى ۋە پرىنسىپلىرىنى قوغداپ، ئولىمپىك تەنھەرىكىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا پايدىلىق بولغانلىكى پائالىيەتلەرگە ئىجابىي پوزىتسىيە تۇتۇپ كەلدى.

مۇخبىر: جۇڭگو ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت يىغىنىغا قارشى تۇرامدۇ -يوق؟ دەپ سورىغاندا لى لەنچىڭ مۇنداق دېدى: دۆلەت ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى خې ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا جۇڭگو ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ ئاكتىپ قاتنىشىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلدۈردى، ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسىنىڭ قىسمەن ئەزالىرى ھەمدە ئەنگلىيە دىپلوماتىيە ۋەزىرى خۇرد بېيجىڭنىڭ 2000- يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلغانلىقىغا قارشى تۇرۇپ، خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ ئىشلىرىغا ئاشكارا ئارىلاشتى. بۇ ئولىمپىك روھىغا خىلاپ، شۇنداقلا ئولىمپىك پرىنسىپىنى ئاياغ ئاستى قىلغانلىق، جۇڭگو خەلقىنىڭ بۇنىڭدىن نارازى بولغانلىقى ۋە غەزەپلەنگەنلىكى چۈشىنىشلىك. بىز جۇڭگولۇقلار ئۆزىمىزگە خاس ئەنئەنىۋى گۈزەل ئەخلاققا ئىگە. باشقىلارغا زەربە بېرىش ئارقىلىق ئۆزىمىزنى ئۈستۈن تۇتمايمىز، بىراق باشقىلارنىڭ ھۇجۇم قىلىشىغىمۇ قاراپ تۇرمايمىز.

لى لەنچىڭ مۇنداق دېدى: «ئوقۇشۇمچە، جۇڭگو تەنھەرىكەتچىلىرى نورۋېگىيىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان 1994- يىللىق قىشلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ۋە 1996- يىلى ئاتلانتا يازلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ تېخىمۇ ياخشى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تەييارلىق قىلىۋېتىپتۇ.»

لى لەنچىڭ يەنە مۇخبىرنىڭ جۇڭگونىڭ ھازىرقى چىرىكلىشىشكە، ئەتكەسچىلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى ھەمدە جۇڭگو بىلەن فرانسىيىنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتى قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا سورىغان سوئاللىرىغىمۇ جاۋاب بەردى.

دۆلەت ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى خې جېنلياڭ مۇشۇ ئاينىڭ 17- كۈنى كەچتە

سامارانچ بېيجىڭ ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىش ھەيئىتىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، مونتې - كارلو 18- سېنتەبىر تېلېگراممىسى. خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى سامارانچ مۇشۇ ئاينىڭ 18- كۈنى كەچتە بۇ يەردىكى پارىژ مېھمانخانىسىدىكى ئىشخانىسىدا بېيجىڭنىڭ ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىش ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى چېن شىتۇڭ قاتارلىق كىشىلەر بىلەن كۆرۈشتى، ئۇلارنىڭ خىزمىتىنىڭ ئىنتايىن كۆرۈنەرلىك بولغانلىقىنى تەبرىكلىدى. ئۆمەك باشلىقى چېن شىتۇڭ لى پېڭ زۇڭلىنىڭ رەئىس سامارانچقا ئەۋەتكەن خېتىنى تاپشۇردى. لى پېڭ خېتىدە جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنىڭ بېيجىڭنىڭ 2000- يىللىق 27- نۆۋەتلىك يازلىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلغانلىقىنى قەتئىي قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى. رەئىس سامارانچ لى پېڭ زۇڭلىنىڭ خەت ئەۋەتكەنلىكىگە مىننەتدارلىق بىلدۈردى.

چېن شىتۇڭ سەممىي، دوستانە سۆزلىشىشتە جۇڭگونىڭ ئولىمپىك تەنھەرىكىتىنى قەتئىي قوللايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

ئۇ جۇڭگو ئاتلانتا ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قارشى تۇرىدىكەن، دېگەن گەپلەر ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئولىمپىك ئىشلىرىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن قوللايدۇ. جۇڭگو خەلقى ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسىدىكى بەزى كىشىلەرنىڭ بېيجىڭنىڭ 2000- يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلغانلىقىغا قارشى تۇرغانلىقىدىن غەزەپلىنىشكە ھەقلىق، بىراق بۇ جۇڭگو خەلقىنىڭ ئولىمپىك ھەرىكىتىنى قوللىشىغا تەسىر يەتكۈزمەيدۇ. چېن شىتۇڭ مۇنداق دېدى: يېقىندا ئاتلانتا شەھىرىنىڭ باشلىقى بېيجىڭدا زىيارەتتە بولغاندا، مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى لى چىيەن بىلەن ئاتلانتانىڭ 1996- يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ياخشى ئۆتكۈزۈشنى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بېيجىڭ 2000- يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزۈشنى قولغا كەلتۈرۈش يولىدا پۈتۈن كۈچى بىلەن تىرىشىۋاتىدۇ، ئەگەر ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش ھوقۇقىغا ئېرىشەلمىگەن تەقدىردىمۇ، مۇسابىقە ئۆتكۈزۈش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن شەھەرنىڭ 2000- يىللىق ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ئوبدان ئۆتكۈزۈشنى قوللايدۇ.

چېن شىتۇڭ يەنە مۇنداق دېدى: مەن ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلغان بەزى شەھەرلەرنىڭ باشلىقلىرىنى بېيجىڭدا زىيارەتتە بولۇشقا تەكلىپ قىلدىم. بىز ھەم رەقىب، ھەم تېخىمۇ مۇھىمى دوستلار، مۇشۇلا ئولىمپىك روھىغا ئۇيغۇن.

سامارانچ مۇنداق دېدى: ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزۈشنى ئىلتىماس قىلىش ئاسان ئىش ئەمەس، چۈنكى ئولىمپىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزۈشنى تەلەپ قىلغان بەش شەھەرنىڭ ھەممىسى كۈچلۈك، خەلقئارا ئولىمپىك كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ ئاقىلانە بولۇپ، ئولىمپىك ھەرىكىتىنىڭ كەلگۈسىگە تېخىمۇ مۇھىم تۆھپە قوشىدىغان شەھەرنى تاللاپ چىقىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.

رابىن، پېرېس ۋە ئەراپات «بوۋانى تىنچلىق مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پارىژ، 17-سېنتەبىر تېلېگراممىسى. ب د ت مائارىپ، ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت تەشكىلاتى مۇشۇ ئاينىڭ 17-كۈنى ئىسرائىلىيە زۇڭلىسى رابىن، دىپلوماتىيە مىنىستىرى پېرېس ۋە پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتىنىڭ رەھبىرى ئەراپاتقا «بوۋانى تىنچلىق مۇكاپاتى» بېرىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ قارارنى «بوۋانى تىنچلىق مۇكاپاتى» باھالاش ئۆمىكىنىڭ رەئىسى، ئامېرىكىنىڭ سابىق دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى، دوكتور كىسىنگېر جاكارلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۈگۈنكى دۇنيادا «ئەڭ زور ۋەقە» پەلەستىنلىكلەر بىلەن ئىسرائىلىيىلىكلەرنىڭ ئىشغال قىلىۋېلىنغان زېمىندا چەكلىك ئاپتونومىيىنى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى كېلىشىمنى ئىمزالىغانلىقىدىن ئىبارەت.

«بوۋانى تىنچلىق مۇكاپاتى»نى مائارىپ، ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت تەشكىلاتى يېقىنى 1989-يىلى تەسىس قىلغان بولۇپ، تىنچلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، تىنچلىق يولىدا ئىزدىنىش، تىنچلىقنى قوغداش ئۈچۈن گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان شەخسلەر، ئاپپاراتلار ۋە تەشكىلاتلارغا بېرىلىدۇ.

يېلتسىن زۇڭتۇڭ سايلىمىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئۆتكۈزۈشكە قوشۇلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 18-سېنتەبىر تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن مۇشۇ ئاينىڭ 18-كۈنى يېڭى پارلامېنت سايلىمىدىن كېيىن، زۇڭتۇڭ سايلىمىنى بالدۇر ئۆتكۈزۈشكە قوشۇلغانلىقىنى تۇنجى قېتىم بىلدۈردى.

روسىيە زۇڭتۇڭ كومىتېتىنىڭ ئەزاسى مىگرانىيان كرېملدا ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا بۇ خەۋەرنى جاكارلىدى. ئۇ: زۇڭتۇڭ پارلامېنت سايلىمى بىلەن زۇڭتۇڭ سايلىمى ئارىلىقىدا يېرىم يىل ئۆتۈشى كېرەك، دەپ قارايدۇ، دېدى.

روسىيە فېدېراتسىيە كومىتېتى مۇشۇ ئاينىڭ 18-كۈنى كرېملدا قۇرۇلۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىنغا قاتناشقان مۇتلەق كۆپ ساندىكى كىشىلەر پارلامېنت سايلىمى ۋە زۇڭتۇڭ سايلىمىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئۆتكۈزۈشكە قوشۇلدى.

پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى پەلەستىن-ئىسرائىلىيە كېلىشىمىنىڭ بۇزۇلۇپ كېتىش ئېھتىمالىنى چەتكە قاقمايدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، تۇنىس، 18-سېنتەبىر تېلېگراممىسى. پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ئابباس مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: «ئىسرائىلىيە يېرۇسالېمنى يۇتۇۋېلىش مەيدانىدا چىڭ تۇرىدىغان بولسا، پۈتكۈل پەلەستىن-ئىسرائىلىيە تىنچلىق تەرەققىياتى بۇزۇلىدۇ».

تۇنىس «ۋاقت» گېزىتى بۈگۈن پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى مەسئۇلىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 13 - كۈنى ۋاشىنگتوندا ئىمزالانغان پەلەستىننىڭ ئاپتونومىيە پرىنسىپى خاتىرىنامىسى توغرىسىدىكى سۆزىنى باستى. ئۇ مۇنداق دېدى: يېرۇسالېم مەسىلىسى، يەھۇدىيلار مەھەللىسى ۋە پەلەستىن مۇساپىرلىرى قاتارلىق مۇھىم مەسىلىلەر تېخى ھەل بولمىدى. «بىزنىڭچە، بۇ تۈپ خاراكتېرلىك مەسىلە ھەل بولمىسا، ھېچنىمىنىڭ ھەل بولمىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.»

ئۇ تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يەھۇدىيلار مەھەللىسى مەسىلىسى ئۇزۇل-كېسىل ھەل قىلىنىشى، يەھۇدىيلارنىڭ ھەممىسى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربى ۋە گازا رايونىدىن چېقىپ كېتىشى، يېرۇسالېم پەلەستىن دۆلىتىنىڭ پايتەختى بولۇشى كېرەك.

ئۇ مۇنداق دېدى: «ھەممە ئىشنى بىراقلا ھەل قىلىۋېتەلمىسەك، ھوقۇقىمىزنى بىراقلا تولۇق قايتۇرۇۋالالىشىمىز مۇمكىن ئەمەس. تېخى ھەل قىلىنمىغان بۇ مەسىلىلەر ئىككى يىلدىن كېيىن مۇزاكىرە قىلىپ ھەل قىلىشقا قالدۇرۇلدى. بىراق بۇ پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىك ئاپپاراتىنىڭ يېرۇسالېم مەسىلىسىدە ئاخىرقى ھېسابتا ئىسرائىلىيىنىڭ بېسىمىغا تىز پۈكىدىغانلىقىدىن دېرەك بەرمەيدۇ. ئىسرائىلىيە يېرۇسالېمنى يۇتۇۋېلىشتا چىڭ تۇرىدىغان بولسا، ئۇنداقتا بارلىق تىنچلىق ھەرىكەتلىرى مەغلۇبىيەت بىلەن ئاخىرلىشىدۇ.»

مۇبارەك ئىسرائىلىيە-پەلەستىن سۆھبىتى مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغىچە داۋاملىشىدۇ، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 18-سېنتەبىر تېلېگراممىسى. مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك بۈگۈن بۇ يەردە مۇنداق دېدى: پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى بىلەن ئىسرائىلىيە يېقىندا ئىمزالىغان تىنچلىق كېلىشىمى پەلەستىن زېمىنى مەسىلىسىنى ھەل قىلىدىغان ئاخىرقى لايىھە ئەمەس. پەلەستىن-ئىسرائىلىيە سۆھبىتى 1999-يىلىغىچە داۋاملىشىدۇ.

مۇبارەك بۇ يەردىكى بىر گېزىتكە سۆھبەت بايان قىلغاندا مۇنداق دېدى: پەلەستىن بىلەن ئىسرائىلىيە ئىمزالىغان گازا-جېرىكو ئاپتونومىيە كېلىشىمى «پەلەستىننىڭ ئىشغال قىلىۋېلىنغان بارلىق زېمىنىنى ئومۇمىيۈزلۈك ھەل قىلىش يولىدا تاشلانغان تۇنجى قەدەمدىنلا ئىبارەت.»

مۇبارەك مۇنداق دېدى: «پەلەستىن بىلەن ئىسرائىلىيە ئارىسىدىكى ئىشغال قىلىۋېلىنغان پەلەستىن زېمىنىنى قايتۇرۇپ بېرىش توغرىسىدىكى سۆھبەت مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىغىچە داۋاملىشىدۇ، ئۇ مۇنداق دېدى: پەلەستىن-ئىسرائىلىيە سۆھبىتى ئۆتكۈنچى ھەل قىلىش باسقۇچى ۋە ئاخىرقى ھەل قىلىش باسقۇچىغا بۆلۈنىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: «بىزنىڭ مەقسىتىمىز مەسىلىنى ھەل قىلىش يولىدا ئىزدىنىپ تىنچلىق بەرپا قىلىش، (پەلەستىن خەلقىنىڭ) ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتىن ئىبارەت.

پەلەستىندىكى رادىكال تەشكىلاتلار پەلەستىن-ئىسرائىلىيە كېلىشىمىگە قارشى تۇرۇشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 18-سېنتەبىر تېلېگراممىسى. بۇ يەردىن ئېلىنغان خەۋەرگە قارىغاندا، باش شتابى سۈرىيىنىڭ پايتەختى دەمەشقتە بولغان ئون پەلەستىن رادىكال تەشكىلاتى بۈگۈن پەلەستىنلىكلەرنىڭ ھەرىكەتنى كۈچەيتىپ، پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى بىلەن ئىسرائىلىيىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 13-كۈنى ۋاشىنگتوندا ئىمزالىغان پەلەستىن-ئىسرائىلىيە ئاپتونومىيە كېلىشىمىگە قارشى تۇرۇشنى تەلەپ قىلغان.

ئىشغال قىلىۋېلىنغان زېمىندىكى ئىسلام قارشىلىق كۆرسىتىش ھەرىكىتى (خاماس) بىلەن پەلەستىننى ئازاد قىلىش خەلق فرونتىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بۇ ئون تەشكىلات بىر باياناتتا پەلەستىنلىكلەرنىڭ پەلەستىن-ئىسرائىلىيە كېلىشىمىنى پارچىلاش ئۈچۈن زىچ فرونت قۇرۇشنى تەلەپ قىلغان.

باياناتتا پەلەستىن-ئىسرائىلىيە كېلىشىمى پەلەستىننىڭ ئىچكى قىسمىدا «ئىچكى ئۇرۇش» پەيدا قىلىشى مۇمكىن، دېيىلدى. باياناتتا يەنە پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ رەئىسى ئەراپات ئىشغال قىلىۋېلىنغان زېمىندا مۇستەقىل پەلەستىن دۆلىتى قۇرۇش نىشانىدىن ۋاز كەچتى، دەپ ئەيىبلەندى.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى، 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 443701، 441353. ئېلان بۆلۈمى: 412940. تارقىتىش بۆلۈمى: 443470، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 3 يۈەن 90 پۇڭ، پارچە باھاسى: 13 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)